

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมปืนซ็อตไฟฟ้า ในการใช้ป้องกันตัวของประชาชน

โดยทั่วไปแม้ว่า “อาวุธปืนปกติ” จะเป็นเครื่องมือที่ทำให้ผู้ใช้รู้สึกถึงความปลอดภัย มั่นใจมากยิ่งขึ้นในการเผชิญหน้ากับภัยคุกคามหรือการละเมิดต่อกฎหมาย ในชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ไม่ว่าจะ เป็นของตนเองหรือของผู้อื่นแต่อาวุธปืนเป็นอาวุธที่มีอานุภาพสามารถทำให้มีอันตรายแก่ชีวิต และร่างกายได้ และหลายคนก็ยังลังเลในการใช้อาวุธปืนเหนี่ยวไกใส่บุคคลอื่นแม้จะเป็นคนร้ายก็ตาม เนื่องจากไม่ต้องการก่อให้เกิดความสูญเสียไม่ว่าฝ่ายใด ถึงแม้จะเป็นการกระทำเพื่อป้องกัน โดยชอบตามกฎหมายก็ตาม แต่ปัญหาที่ตามมาคือต้องเสียเวลา เสียเงินทองทรัพย์สินในการต่อสู้คดีจนกว่าคดีจะสิ้นสุด และการให้ประชาชนโดยทั่วไป สามารถมีสิทธิในการใช้ปืนซ็อตไฟฟ้าย่อมเป็นทางเลือกให้ประชาชนได้เลือกใช้อาวุธที่จะใช้ในการป้องกันตน ขนาดเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายโดยทั่วไปสากล ยังมีสิทธิในการเลือกใช้ระดับการใช้กำลัง (Use of Force) ให้เหมาะสมกับภัยคุกคามที่ตนเองต้องเผชิญ

การที่ได้ทบทวนงานวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากความเป็นมา แนวความคิด ทฤษฎี และกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายของต่างประเทศและกฎหมายของประเทศไทย ในบทที่ 2 และบทที่ 3 จะพบว่าการใช้ปืนซ็อตไฟฟ้าของประเทศไทยนั้น กฎหมายยังไม่อนุญาตให้ประชาชนโดยทั่วไปขออนุญาตเพื่อมีหรือครอบครอง หรือพกพาได้อย่างเช่นอาวุธปืนที่นายทะเบียนท้องที่ สามารถออกใบอนุญาตให้มีหรือครอบครอง อันเป็นการจำกัดสิทธิบางอย่างของประชาชน รวมถึงกฎหมายไม่ได้ให้คำนิยามของตลับลูกดอกไฟฟ้าและลูกดอกไฟฟ้าที่ใช้กับปืนซ็อตไฟฟ้า ประกอบกับบทบัญญัติตามกฎหมายบางประการยังไม่ครอบคลุมกับสภาพปัญหาในปัจจุบัน ดังนั้นในบทนี้ จึงได้มีการแบ่งประเด็นปัญหาวิเคราะห์ออกเป็น 3 ประเด็น ประกอบด้วย

- 1) ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตให้มีหรือครอบครองปืนซ็อตไฟฟ้าสำหรับประชาชน
- 2) ปัญหากรณีตลับลูกดอกไฟฟ้าและลูกดอกไฟฟ้าที่ใช้กับปืนซ็อตไฟฟ้า

3) ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขอรับใบอนุญาตเกี่ยวกับอาวุธปืน

ซึ่งแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตให้มีหรือครอบครองปืนซ็อตไฟฟ้าสำหรับประชาชน

จากการศึกษา “กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน” และกฎกระทรวงฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2522) ออกตามความใน “กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน” ข้อ 2 ประกอบกับ “กฎหมายว่าด้วยควบคุมยุทธภัณฑ์” และประกาศกระทรวงกลาโหม เรื่อง กำหนดยุทธภัณฑ์ที่ต้องขออนุญาตตาม “กฎหมายควบคุมยุทธภัณฑ์” ลงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2564 ข้อ 2 (1) (ก) ตามกฎหมายดังกล่าวเป็นซ็อตไฟฟ้า จึงถือว่าเป็น “อาวุธปืน” ตาม “กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน” และ “ยุทธภัณฑ์” ตามประกาศกระทรวงกลาโหม เรื่อง กำหนดยุทธภัณฑ์ที่ต้องขออนุญาตตาม “กฎหมายว่าด้วยควบคุมยุทธภัณฑ์” ลงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2564 ข้อ 2 (1) (ก)

ปืนซ็อตไฟฟ้าถือว่าเป็น “อาวุธปืน” ตามกฎหมายตามมาตรา 4 (1) ตาม “กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน” ตามที่ได้กล่าวมาแล้วโดยมีหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทยโดยกระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า เครื่องยิงลูกดอกไฟฟ้า ดังกล่าวเป็น “อาวุธปืน” ตามความในมาตรา 4 (1) ตาม “กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน” แต่มิใช่เป็นอาวุธปืน ชนิด ขนาด ที่นายทะเบียนท้องที่ สามารถออกใบอนุญาตได้ตามความในข้อ 2 แห่งกฎกระทรวงฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2522) ออกตามความใน “กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน” จึงแจ้งให้นายทะเบียนท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัด อำเภอกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณีทราบ เพื่อถือเป็นแนวทางปฏิบัติ เมื่อเป็นอาวุธปืนชนิดและขนาดที่นายทะเบียนท้องที่ออกใบอนุญาตให้ไม่ได้ แต่ก็ยังถือว่าเป็นยุทธภัณฑ์ประเภท เครื่องยิง การดำเนินการต่าง ๆ เช่น การขออนุญาตนำเข้ามาการส่งนำเข้า จึงต้องอยู่ภายใต้ “กฎหมายว่าด้วยควบคุมยุทธภัณฑ์” และประกาศกระทรวงกลาโหม เรื่อง กำหนดยุทธภัณฑ์ที่ต้องขออนุญาตตาม “กฎหมายว่าด้วยควบคุมยุทธภัณฑ์” ลงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2564 ทั้งนี้ ยกเว้นอาวุธปืนที่นายทะเบียนอาจออกใบอนุญาตให้ได้ ตาม “กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน” ทำให้ประชาชนโดยทั่วไปไม่สามารถขออนุญาตเพื่อมีหรือครอบครองปืนซ็อตไฟฟ้าได้ตามกฎหมาย

จากบทบัญญัติของกฎหมายที่กล่าวมาในข้างต้นนั้น วิเคราะห์การที่ปืนซ็อตไฟฟ้าตามกฎหมายไทย ถูกจำกัดว่าเป็นอาวุธปืน แต่มิใช่เป็นอาวุธปืน ชนิด ขนาด ที่นายทะเบียนท้องที่ สามารถออกใบอนุญาตได้ตามความในข้อ 2 แห่งกฎกระทรวงฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2522) ออกตามความใน “กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน” ทั้งยังเป็นยุทธภัณฑ์ที่ต้องถูกควบคุมตาม “กฎหมายว่าด้วยควบคุม

ยุทธภัณฑ์” ประกอบประกาศกระทรวงกลาโหม ด้วยทำให้ประชาชนโดยทั่วไปไม่สามารถขออนุญาตเพื่อให้มีหรือครอบครองปืนช็อตไฟฟ้าได้ถูกต้องตามกฎหมายนั้น ทำให้สิทธิความต้องการพื้นฐานของประชาชนในเรื่องความปลอดภัยถูกจำกัด เพราะมนุษย์โดยทั่วไปมีความต้องการความปลอดภัยที่มีขีดเหนี่ยวยาวทางจิตใจ ปราศจากความกลัว การสูญเสียและภัยอันตราย เช่น สภาพสิ่งแวดล้อมบ้านปลอดภัย การมีงานที่มั่นคง การมีเงินเก็บออม ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย รวมถึง ความมั่นคงปลอดภัยส่วนบุคคล สุขภาพและความเป็นอยู่ ระบบรับประกัน ช่วยเหลือ ในกรณีของอุบัติเหตุ ความเจ็บป่วย เมื่อประชาชนโดยทั่วไปที่มีคุณสมบัติในการขออนุญาตให้มีและครอบครองอาวุธปืน แบบปกติสามารถเลือกได้เฉพาะอาวุธปืนชนิด ขนาด ที่ระบุไว้กฎกระทรวงฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2522) ที่นายทะเบียนออกให้ได้ เป็นการจำกัดตัวเลือกในการเลือกอาวุธปืนหรือสิ่งที่ใช้สำหรับป้องกันตัวจากภัยอันตรายทางอาชญากรรม เพราะประชาชนหลายคนก็ไม่สะดวกใจที่จะมีอาวุธปืนไว้ในครอบครองเนื่องจากเกรงกลัวอานุภาพของอาวุธปืนปกติ การให้เลือกเฉพาะอาวุธปืนที่เป็นอาวุธประเภทใช้แล้วมีสิทธิถึงแก่ชีวิตสูง แม้จะได้กระทำไปเพื่อป้องกันตามกฎหมาย แต่หากเลือกได้โดยพื้นฐานของมนุษย์โดยปกติทั่วไปจะไม่มีจิตใจที่ฆ่าชีวิตใครก็ตาม แม้บุคคลนั้นจะเป็นคนร้ายหรือคนไม่ดี ตามทฤษฎีที่ว่า การป้องกันความจำเป็นในกฎหมายอาญา สิทธิที่จะเลือกความชั่วที่น้อยกว่า เพราะหลายคนไม่สะดวกใจที่จะฆ่าชีวิตเพื่อนมนุษย์ด้วยกันแม้จะเป็นไปเพื่อการป้องกันตัวตามกฎหมาย อีกทั้งการให้ประชาชนมีสิทธิเลือกครอบครองปืนช็อตไฟฟ้า ทำให้รัฐสามารถออกนโยบายเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธปืนโดยปกติให้อยู่ในระดับสมดุลได้ด้วย

เนื่องด้วยวิวัฒนาการ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้มีผู้คิดค้นอาวุธต่าง ๆ ขึ้นมามากขึ้น โดยเฉพาะอาวุธที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง อาวุธอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ถูกคิดค้นและนำเข้ามาจากต่างประเทศ ปืนช็อตไฟฟ้าเองก็มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้เหมาะสมกับการใช้งานในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ปืนช็อตไฟฟ้าบางรุ่นออกแบบมาสำหรับให้พลเรือนใช้ (ได้แก่ TASER Pulse) บางรุ่นออกแบบมาให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายใช้ (ได้แก่ Taser ในรุ่น TASER Professional Series) และในปัจจุบัน Taser กำลังพัฒนาปืนช็อตไฟฟ้าที่เป็นกระสุนโดยเฉพาะเพื่อให้ใช้ได้กับปืนลูกซองขนาดเบอร์ 12 การที่อาวุธเหล่านี้ถูกพัฒนามาเนื่องด้วยในปัจจุบันมีการคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนเป็นอย่างมากอาวุธปืนช็อตไฟฟ้าเป็นอาวุธประเภทใช้แล้วลดอัตราการบาดเจ็บและเสียชีวิตหรือไม่ถึงตายในระดับที่สูงเป็นการลดการสูญเสียได้ดี โดยปืนช็อตไฟฟ้า ตอบโจทย์เรื่องสิทธิมนุษยชนมากกว่าปืนโดยทั่วไป เพราะถูกจัดให้เป็นอาวุธประเภทใช้แล้วไม่ถึงตาย แม้จะมีความพยายามจากองค์กรสิทธิมนุษยชนอย่าง แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล หรือ องค์กรนิรโทษกรรมสากล จะระบุว่าปืนช็อตไฟฟ้า ไม่ได้ใช้แล้วไม่ถึงตาย แต่ใช้แล้วลดอัตราการที่ใช่แล้วจะเสียชีวิตลงเท่านั้น แต่ก็ยอมรับเป็นที่ประจักษ์ว่าปัจจุบันปืนช็อตไฟฟ้า บริษัทผู้ผลิตพยายามพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้

มาตรฐานตามที่องค์กรสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ กำหนด รวมถึงกฎหมายระเบียบ หลักเกณฑ์ ตามที่ องค์กรสหประชาชาติกำหนด ประกอบกับปืนช็อตไฟฟ้าในบางรุ่นในปัจจุบันมีตัวชอไฟฟ้าที่ บันทึกรายชื่อผู้ยิง ทำให้เป็นพยานหลักฐานชั้นดีซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งหากการใช้เพื่อป้องกันตัว แล้วมีปัญหาต้องขึ้นศาล โดยกรณีนี้ในอาวุธปืนทั่ว ๆ ไปไม่สามารถจะทำได้

ทั้งการให้ประชาชนมีสิทธิเลือกใช้อาวุธปืนช็อตไฟฟ้าเพื่อการป้องกันตัวจากอาชญากรรม ยังเป็นการสนับสนุนให้ประชาชน พลเรือน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันชุมชนจาก อาชญากรรม เป็นการสร้างเครือข่ายในระดับชุมชนเป็นการดำเนินกิจกรรมร่วมกันของคนในชุมชน เพื่อป้องกันจากปัญหาอาชญากรรม เป็นแก้ปัญหาคความปลอดภัยในชุมชน ปัญหาความผาสุก ในชุมชน ในฐานะผู้ต้องเผชิญเหตุคนแรก (First Responder) เพราะใกล้ชิดกับอาชญากรรมมากที่สุด ทำให้มีโอกาสเกิดการสูญเสียหรือมีทางเลือกน้อยลงในการป้องกันตนเอง การส่งเสริมให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมโดยตนเองเป็นการดึงประชาชนเข้ามาเป็นพวก เป็นแนวร่วม ในการทำให้สังคมมีความปลอดภัยมากขึ้น โดยไม่ถือว่าหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยใน สังคมเป็นของเจ้าพนักงานตำรวจเท่านั้น ขนาดเจ้าพนักงานในหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายทั่วโลก หรือประเทศไทยยังมีโอกาสได้เลือกใช้ระดับการใช้กำลัง (Use of Force) และเลือกใช้อาวุธให้ เหมาะสมกับภัยคุกคาม โดยต้องคำนึงถึงความเหมาะสมระหว่างความต้องการด้านความปลอดภัย จริยธรรม และสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องสงสัยหรือผู้บุกรุก ภายใต้กรอบของกฎหมาย โดยสามารถใช้ กำลังได้ก็ต่อเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่จำเป็น “ปืนช็อตไฟฟ้าจึงถือว่าเป็นเพียงเครื่องมือทางเลือก ไม่ใช่ คำตอบของทุกสิ่ง” แต่ในทางกลับกันกฎหมายกลับไม่ให้ทางเลือกแก่ประชาชนในการป้องกันตน โดยต้องเป็นฝ่ายสูญเสียเสียก่อนแล้วจึงร้องขอความปลอดภัย ความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน จากรัฐในภายหลัง เป็นการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานให้ประชาชนการที่ประชาชน โดยทั่วไป การไม่มีสิทธิขออนุญาตให้มีหรือครอบครองย่อมเป็นการจำกัดสิทธิในการเลือกประเภท ของอาวุธในการป้องกันตัวให้เหมาะสมกับภัยคุกคามที่ได้รับ ขนาดเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย โดยทั่วไปยังมีหลักเกณฑ์ที่จะเลือกใช้อาวุธต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับคนร้ายได้ ตามหลักความได้ สักส่วน การใช้อาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวศาลมักมองว่าเป็นอาวุธร้ายแรงจึงสันนิษฐานไว้ก่อนว่ามี เจตนาฆ่า นำมาซึ่งความยุ่งยากในคดีแก่ผู้ป้องกันตนเอง เช่นตัวอย่างตามคำพิพากษาศาลฎีกา “ผู้ตาย บุกรุกขึ้นไปบนบ้านจำเลยในเวลากลางคืน โดยผู้ตายกอดรัดคอพาพี่สาวจำเลยขึ้นไปเป็นตัวประกัน แล้วผู้ตายเตะทำลายทรัพย์สินต่าง ๆ บนบ้าน จำเลยกับพวกจึงวิ่งหลบหนีเข้าไปอยู่ในห้องนอนและ ปิดประตูไว้ผู้ตายใช้เท้าถีบประตูห้อง และร้องบอกให้ทุกคนออกมามิฉะนั้นจะฆ่าให้หมดผู้ตายถีบ ประตูหลายครั้งจนประตูเปิดออกและจะเข้าไปทำร้ายจำเลย จำเลยจึงยิงผู้ตายล้มลงหางยกลงกลางบ้าน พฤติการณ์ดังกล่าวถือได้ว่าเป็นภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายและเป็น

ภยันตรายที่ใกล้จะถึงอันจำเลยจำต้องกระทำเพื่อป้องกันสิทธิของตน อย่างไรก็ตามเมื่อผู้ตายไม่มีอาวุธและได้ความว่าผู้ตายมีอากรมีนเมาสุรามาก การที่จำเลยใช้อาวุธปืนยิงผู้ตายถึง 2 นัด จึงเป็นการป้องกันเกินสมควรแก่เหตุตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 69” จากตัวอย่าง คำพิพากษาศาลฎีกา จะเห็นว่าหากผู้กระทำการป้องกันภยันตรายดังกล่าวมีสิทธิที่จะเลือกใช้อาวุธที่ใช้แล้วไม่ถึงตายอย่าง ปืนช็อตไฟฟ้าที่สามารถหยุดยั้งผู้ตายได้เหมือนกัน ผู้ตายคงไม่เสียชีวิตทั้งยังปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ตายเป็นเพียงคนเมาสุรา การใช้ปืนช็อตไฟฟ้าจึงเหมาะสมได้สัดส่วนกว่า

เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายในต่างประเทศแล้ว ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกาเห็นได้ว่า ภายใต้กฎหมาย The Gun Control Act 1968 ปืนช็อตไฟฟ้าไม่ถือว่าเป็นอาวุธปืนตามกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาเพียงประชาชน โดยทั่วไปต้องปฏิบัติตามกฎหมายอาญาของรัฐนั้นๆ เช่น รัฐเท็กซัส ไม่มีกฎหมายที่จำกัดการซื้อ การเป็นเจ้าของ Taser หรือ Stun Guns ประชาชนได้รับอนุญาตให้ซื้อ Taser หรือ Stun Guns แต่ต้องใช้อาวุธอิเล็กทรอนิกส์เหล่านี้อย่างถูกกฎหมาย ข้อกำหนดเพียงอย่างเดียว คือบุคคลนั้นต้องมีอายุอย่างน้อย 18 ปี จึงจะครอบครองปืนช็อตไฟฟ้าได้ นอกจากนี้ยังรวมถึงผู้ที่มีประวัติอาชญากรรมรวมถึงอาชญากร โดยถูกระบุไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของรัฐเท็กซัส คือ Texas Penal Code

สำหรับกฎหมายของสาธารณรัฐโปแลนด์ เห็นได้ว่า ปืนช็อตไฟฟ้าถือว่าเป็นอาวุธปืนตามกฎหมายของประเทศโปแลนด์ โดยการจะเป็นเจ้าของอาวุธปืนช็อตไฟฟ้าของประชาชน การใช้งาน และการค้าส่วนตัวใน โปแลนด์ถูกควบคุมโดยพระราชบัญญัติอาวุธและยุทธโศปกรณ์ (The Weapons and Munitions Act 1999) อาวุธปืนช็อตไฟฟ้าที่มีกระสุนไฟฟ้าเกิน 10 มิลลิแอมป์ ต้องได้รับอนุญาตโดยเหตุผลเพื่อป้องกันตนเอง การคุ้มครองบุคคลและทรัพย์สินและมีอายุมากกว่า 21 ปี

จากการศึกษากฎหมายของสาธารณรัฐเช็ก เห็นได้ว่าปืนช็อตไฟฟ้าในประเทศสาธารณรัฐเช็ก จัดเป็นอาวุธปืนประเภท C-I ปืนที่ต้องลงทะเบียนกับหน่วยงานของรัฐไว้ โดยไม่จำเป็นต้องขอใบอนุญาตให้ออกอาวุธปืนก่อน ปืนช็อตไฟฟ้าจึงถือว่าเป็นอาวุธปืน หรืออาวุธตามกฎหมายของประเทศดังกล่าว และอนุญาตให้ประชาชนสามารถขออนุญาตให้มีหรือครอบครองได้ ทั้งนี้ภายใต้กฎหมาย Firearms Act 2002

ดังนั้นการที่กฎหมายไม่เปิดช่องให้ประชาชนโดยทั่วไปเข้าถึงอาวุธปืนช็อตไฟฟ้าได้เป็นการจำกัดสิทธิในการเลือกใช้อาวุธในการป้องกันตัว ประกอบกับเหตุผลดังกล่าวข้างต้นหากมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2522) ข้อ 2 ออกตามความใน “กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน” เกี่ยวกับการกำหนดชนิด และขนาด ของปืนช็อตไฟฟ้า จะทำให้ประชาชนมีสิทธิเลือกใช้อาวุธที่จะใช้ป้องกันตัวเองได้ โดยสามารถเลือกใช้อาวุธที่เหมาะสมกับตนเองได้

4.2 ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับตลับลูกดอกไฟฟ้าและลูกดอกไฟฟ้าที่ใช้กับปืนช็อตไฟฟ้า

จากการศึกษา “กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน” มาตรา 4 (2) “เครื่องกระสุนปืน” และ ประกาศกระทรวงกลาโหม เรื่อง กำหนดยุทธภัณฑ์ที่ต้องขออนุญาตตาม “กฎหมายว่าด้วยควบคุมยุทธภัณฑ์” ลงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2564 ข้อ 2 (1) (ข) 2) กระสุนปืน รวมถึง องค์ประกอบที่รวมเป็นกระสุนครบ นัด (ยกเว้นเครื่องกระสุนปืน ที่นายทะเบียนอาจออกใบอนุญาตให้ได้ ตาม “กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน”) หากวิเคราะห์คำนิยามของกฎหมายดังกล่าวทั้งเครื่องกระสุนปืน และกระสุนปืนนั้น พบว่ายังไม่รวม ตลับลูกดอกไฟฟ้าและลูกดอกไฟฟ้า (ตลับลูกดอกไฟฟ้า ประกอบไปด้วยลูกดอกไฟฟ้า สายไฟฟ้า และ แก๊สที่ใช้สำหรับเป็นแรงดันลูกดอกไฟฟ้า) ซึ่งเปรียบเสมือนเครื่องกระสุนของปืนหรือกระสุนปืนของ ปืนช็อตไฟฟ้ายังไม่มีคำนิยามระบุไว้ชัดเจนว่าเป็นเครื่องกระสุนปืนตามกฎหมายหรือไม่ เพื่อเป็นการ ควบคุม การมีไว้ในครอบครอง การผลิตและการนำเข้า รวมถึงการนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของ กฎหมาย เนื่องจากตลับลูกดอกไฟฟ้าและลูกดอกไฟฟ้ามีความร้ายแรง แม้จะไม่เท่ากับกระสุนปืนแต่ หากโดนจุดสำคัญ เช่น บริเวณใบหน้าอาจก่อให้เกิดการสูญเสียหรือบาดเจ็บได้ จึงต้องมีมาตรการ ควบคุมเช่นเดียวกับกระสุนปืน ทั้งนี้เพื่อให้กฎหมายเกิดความรัดกุม มีความทันสมัย สอดคล้องกับ สังคม และเทคโนโลยีด้านอาวุธที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังลดช่องว่างในการตีความ กฎหมายเพื่อให้เกิดความชัดเจนและครอบคลุมการบังคับใช้

จากการศึกษากฎหมายในต่างประเทศแล้ว ได้แก่ กฎหมายของสหรัฐอเมริกา คำว่า “กระสุน” หมายถึงปลอกกระสุนหรือปลอกกระสุน ไพรเมอร์ หัวกระสุน หรือผงขับเคลื่อนที่ออกแบบมา สำหรับใช้ในปืนใด ๆ เนื่องด้วยของสหรัฐอเมริกาปืนไฟฟ้าไม่จัดว่าเป็นอาวุธปืน คำว่า “กระสุน” จึงไม่หมายรวมถึงตลับลูกดอกไฟฟ้าหรือลูกดอกไฟฟ้าของปืนช็อตไฟฟ้า ส่วนประเทศสาธารณรัฐ ไปแลนด์ส่วนประกอบที่สำคัญของกระสุน ได้แก่ หัวกระสุนที่บรรจุด้วยวัสดุ วัตถุระเบิด สารเคมีที่ไร้ ความสามารถหรือสารก่อไฟ หรือสาร ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพ การเผาไหม้เชื้อเพลิงขับเคลื่อนและเชื้อเพลิงขับเคลื่อนในรูปแบบของดินปืน ซึ่งตลับลูกดอกไฟฟ้า หรือลูกดอกไฟฟ้าของปืนช็อตไฟฟ้าสามารถทำอันตรายแก่ร่างกายหรือสุขภาพได้ จึงถูกควบคุม ตามกฎหมาย

ดังนั้นหากมีการแก้ไขเพิ่มเติม “กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน” โดยกำหนดคำนิยามเพิ่มเติมของ คำว่า “เครื่องกระสุนปืน” ให้ครอบคลุมรวมถึงตลับลูกดอกไฟฟ้าและลูกดอกไฟฟ้าซึ่งเปรียบเสมือน เครื่องกระสุนของปืนช็อตไฟฟ้าด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดการควบคุมอาวุธเนื่องด้วยตลับ ลูกดอกไฟฟ้าหรือลูกดอกไฟฟ้าถือว่าเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของปืนช็อตไฟฟ้า หากไม่มีอุปกรณ์ ดังกล่าวปืนช็อตไฟฟ้าก็ไม่สามารถทำงานได้ และด้วยปืนช็อตไฟฟ้าจัดว่าเป็นทั้ง “อาวุธปืน” และ

“ยุทธภัณฑ์” ตามกฎหมายแล้วสิ่งที่เปรียบเสมือนเครื่องกระสุนปืนหรือกระสุนปืนของปืนช็อตไฟฟ้า ก็ควรต้องถูกควบคุม โดยกฎหมายเช่นเดียวกัน

4.3 ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขอรับใบอนุญาตเกี่ยวกับอาวุธปืน

จากการศึกษา “กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน” มาตรา 13 เรื่องการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับอนุญาตให้มีหรือครอบครองอาวุธปืน ภายใต้แนวความคิดเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธปืน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาวุธปืนจึงมักกำหนดคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของผู้ขอใบอนุญาตไว้เพื่อเป็นการคัดกรองบุคคลที่จะขออนุญาตให้มีหรือครอบครอง และจากการศึกษากฎหมายในต่างประเทศที่เกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับปืนช็อตไฟฟ้าแล้วพบว่า ประเทศที่อนุญาตให้ประชาชนมีหรือครอบครองปืนช็อตไฟฟ้าหรืออาวุธปืน โดยทั่วไปได้ จะกำหนดคุณสมบัติให้ผู้ได้รับอนุญาตให้มีและครอบครองในหลักเกณฑ์ที่ไม่แตกต่างกันมากนัก เช่น การกำหนดเรื่องอายุ ประวัติทางอาชญากรรม ถิ่นที่อยู่ เหตุผลที่จะอนุญาตให้มีและครอบครอง เนื่องจากอาวุธปืน หรืออาวุธปืนช็อตไฟฟ้า ควรมีการฝึกอบรมหรือทำแบบทดสอบก่อนได้รับอนุญาตให้มีหรือครอบครอง รวมถึงการตรวจทางด้านจิตเวช ซึ่ง “กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน” มาตรา 13 ไม่ได้มีกำหนดไว้ ทำให้เกิดปัญหาตามมา เช่น การที่ผู้ใช้อาวุธปืนไม่มีทักษะความรู้เพียงพอทำให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายได้ เช่น การทำปืนลั่น การพกปืนไม่ถูกวิธีหรือถูกกฎหมาย รวมถึงการนำอาวุธปืนไปใช้ในทางที่ผิดกฎหมาย ทั้งยังมีกรณีผู้มีอาวุธปืนไว้ในครอบครองเกิดอาการคุ้มคลั่ง มีอาการทางจิต หรือเกิดความเครียด กระทำการก่อเหตุอันเป็นที่น่าสลดใจหลายครั้งตามที่ปรากฏเป็นข่าวในปัจจุบัน

จากการศึกษากฎหมายของสาธารณรัฐ โปแลนด์ แล้วตามพระราชบัญญัติอาวุธและยุทธโศปกรณ์ (The Weapons and Munitions Act 1999) จะพบได้ว่ากฎหมายมีการกำหนดถึงคุณสมบัติของผู้จะขออนุญาตให้มีหรือครอบครองอาวุธปืน คือ 1) การกำหนดทำแบบทดสอบทางทฤษฎีและปฏิบัติ คือ ต้องผ่านการทดสอบที่เหมาะสมสำหรับจุดประสงค์ในการครอบครองปืน ข้อกำหนดเช่นนี้คล้ายกับการสอบใบอนุญาตขับรถ ซึ่งบุคคลที่จะใช้อาวุธปืนซึ่งจัดว่าเป็นอาวุธอันตรายควรที่จะได้รับการฝึกฝน อบรม ที่ถูกต้อง แล้วมีเกณฑ์มาตรฐานการทำแบบทดสอบทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติเพื่อเป็นการประเมินผู้ขอใบอนุญาตเบื้องต้น โดยของสาธารณรัฐ โปแลนด์ให้รัฐมนตรีผู้มีอำนาจในกิจการภายในเป็นผู้กำหนดวิธีปฏิบัติและขอบเขตการตรวจสอบ โดยมีคณะกรรมการสอบข้อสอบประกอบไปด้วยภาคทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับระเบียบในสนาม การครอบครองและใช้อาวุธโดยชอบด้วยกฎหมาย ส่วนภาคปฏิบัติประกอบด้วยการอย่างน้อย 3 คน โดยอย่างน้อย 1 คน

ต้องมีใบอนุญาตเป็นครูหรือผู้สอนยิงปืนของตำรวจทั้งนี้เป็นไปตาม Art 16 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธและยุทธโศปกรณ์ (The Weapons and Munitions Act 1999) การใช้ปืนช็อตไฟฟ้านั้นผู้ใช้ต้องได้รับการฝึกอบรมก่อนจึงจะสามารถใช้ได้อย่างถูกวิธีและปลอดภัย ตามแนวปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติว่าด้วย การใช้อาวุธที่มีความร้ายแรงต่ำในการบังคับใช้กฎหมาย (United Nations Human Rights Guidance On Less-Lethal Weapons In Law Enforcement) ซึ่งเหมาะสมสำหรับการเป็นแนวทางให้ประชาชนได้ปฏิบัติตามได้ การกำหนดให้มีการทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติดังกล่าว ทำให้เกิดกระบวนการคัดกรองว่าผู้ที่จะใช้อาวุธปืนนั้นมีความพร้อมแค่ไหน ในขณะที่ใช้อาวุธปืน ในลักษณะเช่นเดียวกับการทำแบบทดสอบก่อนได้รับอนุญาตขับขี่ของรถยนต์สำหรับประเทศไทยนั้นในรายละเอียดของแบบทดสอบทั้งการอบรม ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควร จะกำหนดรายละเอียดว่าควรต้องมีการทดสอบแบบใด วิชาใด กฎหมายใดหรือ ต้องปฏิบัติอย่างไร ในกฎกระทรวง ประกอบกับอาวุธปืน โดยเฉพาะปืนช็อตไฟฟ้าเป็นอาวุธที่ใช้เทคโนโลยีมีส่วนประกอบทางอิเล็กทรอนิกส์ มีซอฟต์แวร์ปฏิบัติการ แต่ละรุ่นมีขั้นตอนการใช้งานที่แตกต่างกัน และในแต่ละปีมีฟังก์ชันต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ทำให้การที่จะใช้อาวุธดังกล่าวมีความสลับซับซ้อน ผู้ใช้งานจึงมีความจำเป็นต้องผ่านการอบรมเสียก่อนเพื่อให้ใช้งานอาวุธปืนหรือปืนช็อตไฟฟ้าได้อย่างถูกต้องปลอดภัย ถูกหลักกฎหมาย และสิทธิมนุษยชน 2) ต้องผ่านการประเมินทางการแพทย์ ผลการประเมินทางการแพทย์และจิตใจ (เว้นแต่ได้รับการยกเว้น) ซึ่งรวมถึงการตรวจทางจักษุวิทยา จิตเวช และอาจเป็นไปได้อื่น ๆ ตามความจำเป็นการตรวจสุขภาพร่างกาย และสุขภาพจิตเป็นไปตาม Art 15.3 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธและยุทธโศปกรณ์ (The Weapons and Munitions Act 1999)

จากการศึกษากฎหมายของสาธารณรัฐเช็ก ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน Firearms Act 2002 แล้วพบว่าผู้ที่จะได้รับใบอนุญาตต้องผ่านการสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติโดยจะต้องพิสูจน์ความสามารถของตนโดยการตรวจสอบคุณสมบัติต่อหน้ากรรมการคุมสอบ การสอบภาคทฤษฎีประกอบไปด้วยการสอบข้อเขียนและการสอบสัมภาษณ์ปากเปล่า ซึ่งผู้สอบต้องพิสูจน์ความรู้ของตน เช่น ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทฤษฎีอาวุธปืน ส่วนภาคปฏิบัติจะพิสูจน์ความรู้เกี่ยวกับการใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนอย่างปลอดภัย ขั้นตอนการยิง ซึ่งการสอบจะแตกต่างกันไปตามประเภทใบอนุญาตที่จะขอ หลังจากผ่านการตรวจสอบแล้วก็จะออกใบรับรองการสอบให้ ทั้งนี้เป็นตาม Firearms Act, Section 21,21a,30 ส่วนความสามารถด้านสุขภาพที่จะออกใบอนุญาตอาวุธปืนได้นั้นตามพระราชบัญญัติ Firearms Act 2002 ระบุไว้ใน Section 20 โดยแพทย์ จะทำการประเมินจากการตรวจทางการแพทย์หรือพิจารณาจากการตรวจทางด้านจิตวิทยาและการทดสอบอื่น ๆ เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้กฎหมายของสาธารณรัฐเช็กยังให้แพทย์หากพบความผิดปกติหรือการเปลี่ยนแปลงใด ๆ อันเป็นผลให้สภาวะสุขภาพของผู้ขอใบอนุญาตให้มีอาวุธปืน อันเป็นผลให้

สูญเสียความสามารถด้านสุขภาพมีหน้าที่แจ้งให้ผู้ขอใบอนุญาตและเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ออกใบอนุญาตทราบด้วย

ตาม “กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน” ของประเทศไทยไม่ได้กำหนดในเรื่องของการตรวจสุขภาพไว้ ไม่ว่าจะทั้งแพทย์ปกติ จักษุแพทย์ หรือจิตแพทย์ ซึ่งโดยเฉพาะปัญหาการตรวจทางด้านจิตเวชนี้เป็นที่ถกเถียงในประเทศไทยอย่างมากในช่วงหลัง เนื่องจากการก่ออาชญากรรมในปัจจุบันมักเกิดจากอาการคุ้มคลั่ง ซึ่งอาจเกิดจาก ความเครียด ปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ โดยผู้ก่อเหตุมีตั้งแต่ประชาชน จนถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีสิทธิครอบครองอาวุธปืน โดยถูกกฎหมาย แต่อาจเกิดความกดดันในการทำงานจนก่อเหตุให้เป็นข่าวตามที่ปรากฏในปัจจุบัน ฉะนั้นประเทศไทยควรมีการประเมินจากแพทย์ในด้านต่าง ๆ ด้วยนอกจากการตรวจร่างกายปกติโดยเฉพาะการประเมินสภาพจิต หรือจิตเวช โดยรายละเอียดการตรวจหรือทำการรับรองของแพทย์ให้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ที่ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490

จากประเด็นปัญหาข้างต้นหากมีการแก้ไข เพิ่มเติม มาตรา 13 แห่ง “กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน” เพื่อกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขอรับใบอนุญาตเกี่ยวกับอาวุธปืนจะทำให้มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันให้มากขึ้น